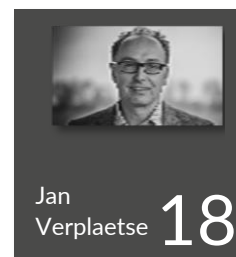

Diestsesteenweg 49
3010 Kessel-Lo

016 22 63 88
info@moderator.be
www.moderator.be

facebook: moderatorvzw
twitter: @moderatorvzw
instagram: moderatorvzw

GETUIGENIS

Ik had al
enkele jaren
therapie achter
de rug en
hoopte dat de
bemiddeling de
kroon op het
werk zou
worden

De dag dat ik een brief van Moderator in mijn brievenbus kreeg, herinner ik me nog zeer goed. Op een duidelijke, maar vriendelijke manier stond beschreven dat de dader me graag wilde contacteren via Moderator. Zijn naam daar zwart op wit zien staan, officialiseerde plots wat hij me had aangedaan. Op die manier deed het me dus vreemd genoeg wel deugd om de brief te ontvangen. Wat er was gebeurd, was niet onbestaand meer. Ik werd nu officieel een slachtoffer. En hij een dader.

De bemiddelaar van Moderator schreef dat het ontvangen van de brief veel vragen bij me zou kunnen oproepen. Check. Dat het ontvangen van de brief veel met me zou kunnen doen. Dubbel check. Kort daarna belde ik de contactpersoon op en ik voelde me zeer snel gerustgesteld. Er werd tijd genomen om me

rustig uit te leggen hoe Moderator werkt en hoe een bemiddeling in zijn werk kan gaan. De professionaliteit, het begrip, de kalmte en ernst waarmee ik benaderd werd, waren enorm.

“Zijn naam daar zwart op wit zien staan, officialiseerde plots wat hij me had aangedaan.”

Dit heb ik trouwens tijdens heel het verdere verloop van de bemiddelingsprocedure mogen ervaren bij de twee bemiddelaars waarmee ik in contact kwam. Stuk voor stuk warme, gedreven, maar ook betrokken mensen met een grote professionaliteit en doortastendheid. Mensen die van aanpakken weten, maar ook zelf hun twijfel durven uiten wanneer ze met vragen zitten. Eerlijk, meelevend, oprecht.

Na het telefoontje heb ik niet meer getwijfeld om op het aanbod tot bemiddeling in te gaan. De werking van Moderator werd me zeer duidelijk uitgelegd en het stelde me gerust dat ik élk moment kon kiezen om eruit te stappen. Wanneer het niet meer comfortabel aanvoelde, had ik het recht om de bemiddeling stop te zetten. Het gaf me een fijn gevoel dat ik de touwtjes mee in handen had.

Er waren tussen mezelf en de dader -na vele jaren van stilzwijgen en in de doofpot steken- al enkele pogingen ondernomen om toenadering te zoeken. Dit draaide echter keer op keer uit op een fiasco. Mijn verwachtingen lagen te hoog, hij had geen schuldbesef, ik verwachtte een mea culpa, hij minimaliseerde de feiten,... Vele frustraties volgden, met kwaadheid en woede van mijn kant en verontwaardiging van zijn kant, tot gevolg. We zaten in een impasse waar we niet zouden uitgeraakt zijn zonder de tussenkomst van Moderator.

Bij de opstart verwachtte ik heel snel resultaat. Ik had al enkele jaren therapie achter de rug, en hoopte dat de bemiddeling de kroon op het werk zou worden. Ik stond te popelen om dit hoofdstuk voor goed af te sluiten.

Voor mij kon het niet snel genoeg gaan, maar de bemiddelaars wilden hun tijd nemen. Ik kreeg vragen waarbij ik nog nooit had stilgestaan. Ze legden me zaken voor waarover ik nog niet had nagedacht, en het deed me allemaal heel erg veel. Mijn geduld werd op de proef gesteld. Het werd een zware periode, waarin veel emoties terug naar boven kwamen. Het werden

emotioneel slopende maanden, waarin ik de vermoeidheid voelde opbouwen. We staken veel tijd in overleg. De bemiddelaars wilden heel goed weten wat ik wou, wat ik verwachtte van de bemiddeling. In eerste instantie wilde ik de dader niet ontmoeten en koos ik voor indirecte bemiddeling, maar na verloop van tijd kwam van hem de vraag om elkaar toch te ontmoeten. Ik ging in op die vraag, en vanaf dan werd de ontmoeting minutieus voorbereid. Geen enkel detail werd over het hoofd gezien, alles moest voorspelbaar zijn voor mij, maar ook voor mijn vertrouwenspersonen die er die dag zouden bij zijn. Ook nog tijdens de voorbereiding op het gesprek, werd er door de bemiddelaars van Moderator regelmatig getemporiseerd. Vaak vroeg ik me af waarom het zo lang moest duren. Ik wilde vooruit, ik wilde verder, een hoofdstuk afsluiten. Ik wilde m'n gezin niet langer opzadelen met een gespannen partner en mama. Maandenlang was de bemiddeling een altijd aanwezige reisgezel in m'n hoofd. Ik voelde meer en meer dat ie ongewenster werd. Mijn kinderen voelden dat mijn aandacht niet volledig naar hen kon gaan, op mijn werk kon ik me niet meer zo volledig smijten als ze van me gewoon waren. Ik sliep slecht. De voorbereiding op het gesprek slokte enorm veel energie op.

De dag van de ontmoeting, ervaarde ik een spanning en zenuwachtigheid die ik nog nooit gevoeld had. Mijn lichaam verstijfde letterlijk van de spanning. Ik fietste tergend traag naar de plaats van ontmoeting. Ik kon niet sneller, ik trad buiten mezelf en de angst nam het van me over.

Bij aankomst merkte ik meteen dat het goed was dat alles minutieus voorbereid was. Het stelde me gerust om de bekende, lieve gezichten van de bemiddelaars te zien. Het stelde me gerust dat mijn vertrouwenspersonen er al waren. Het stelde me gerust te weten dat 'hij' er nog niet kon zijn, we hadden immers afgesproken dat hij later dan ik zou toekomen. Het stelde me gerust dat ik eerst aanwezig was, kon kiezen waar ik plaatsnam, dat ik samen met mijn therapeut en vertrouwenspersoon nog even kon babbelen, luchten, zelfs lachen.

Alles waarvoor zoveel tijd genomen werd tijdens de voorbereiding, bleek nu van pas te komen. Wie op welke stoel plaatsnam, hoe we elkaar begroetten, in welke volgorde de verschillende onderdelen van het gesprek aan bod kwamen, welk teken ik geef als ik een pauze nodig heb, enz... Het gaf me de weinige rust en zekerheid die ik op dat moment nodig had.

“Alles waarvoor zoveel tijd genomen werd tijdens de voorbereiding, bleek nu van pas te komen.”

Het gesprek zelf was een emotionele rollercoaster. Alles wat ik beleefde, hoorde en zelf zei, leek irreëel. Toch verliep het beter dan verwacht. Inhoudelijk werd er besproken wat we gehoopt hadden. Het emotionele aspect was zwaar, maar duidelijk, en goed. De aanwezigheid van zijn therapeut was een enorme meerwaarde om een klein beetje mee in zijn hoofd te kunnen zien. De professionele bijdrage van zijn therapeut stelde me gerust dat er gewerkt werd en wordt aan

zijn probleem, opdat dit nooit opnieuw kan gebeuren.

Voor mij was het fijn om m'n vertrouwenspersoon én therapeut erbij te hebben. Ze omringden me letterlijk en figuurlijk met de warmte en steun die ik op dat moment nodig had.

Het gaf ook de kans aan mijn therapeut om tijdens de volgende sessie in te pikken op de ontmoeting. We konden eraan werken, zonder dat de info gefilterd was door mijn beleving. Een grote meerwaarde.

Natuurlijk zou ik bemiddeling aanraden aan anderen. Dit proces en de ontmoeting hebben mijn leven én dat van ons gezin veranderd.

Ik besef dat mijn parcours bijna ideaal verlopen is en dat dat ongetwijfeld niet elke keer het geval kan zijn. Maar de grote professionaliteit en doortastendheid van de bemiddelaars, in combinatie met een fijne portie menselijkheid en inlevingsvermogen, vergroten de kans op slagen aanzienlijk.

Deze mensen waren met hun waardevol werk als bemiddelaar, voor mij lichtpuntjes aan het einde van enkele zeer donkere jaren.

De therapeut, als steunfiguur aan het woord

Kende u slachtoffer-dader bemiddeling al toen u met ons in contact kwam?

Ik was niet vertrouwd met het concept 'slachtoffer-dader bemiddeling'.

Wat was uw spontane reactie (gedachten, gevoelens, ..) toen u info over onze werking kreeg?

In eerst instantie wekte het mijn nieuwsgierigheid.

Wat verwachtte u van de ontmoeting vanuit het oogpunt als therapeute van het slachtoffer?

Als therapeute van het slachtoffer vond ik het allereerst van belang dat er zorgzaam, discreet en vertrouwelijk met de gegevens en het slachtoffer zouden worden omgegaan. Vervolgens vond ik het belangrijk dat het doel en de verwachtingen van het gesprek gekaderd werden.

Mijn verwachtingen werden ingewilligd. De bemiddeling werd goed gestructureerd en voorbereid. Ik vond het zelf bijzonder attent dat ik vooraf opgebeld werd en dat het verloop geschetst werd. Er werd veel aandacht besteed aan beroepsgeheim, discretie. Er werd ruimte gemaakt voor mijn inbreng.

Ik voelde het fijn om aanwezig te mogen zijn als steunfiguur in deze bemiddeling.

Wat heeft de uitwisseling/ontmoeting tussen slachtoffer en dader voor u betekend?

Door de aanwezigheid van beide partijen werden er een aantal zaken heel helder. In ons specifieke geval, werd duidelijk dat de dader moeilijk kon reflecteren en mentaliseren. De therapeut van de dader lichtte dit vervolgens ook toe, wat een belangrijke bijdrage betekende in het geheel en naar verwerking toe, van het slachtoffer.

De zorgzaamheid, voorspelbaarheid (hoe binnenkomen, wie zit waar, welke steunfiguren, wie start,) zijn heel belangrijk geweest in het hele proces. Dit zorgde voor rust, waardoor mijn cliënt

zich helemaal kon focussen op de interactie. Mijn cliënt kon het verloop van het gesprek mee bepalen. Dit maakte dat haar rol verschoof van slachtoffer tot iemand die zelf controle had.

“Mijn cliënt kon het verloop van het gesprek mee bepalen. Dit maakte dat haar rol verschoof van slachtoffer tot iemand die zelf controle had.”

Heeft het iets veranderd in uw kijk (op het leven, op justitie, op daders/slachtoffers)?

Jazeker. Als therapeute van slachtoffers van misbruik, vraagt het vaak jaren therapie om mensen terug weerbaar en stabiel te maken. Niet iedereen is klaar voor een ontmoeting met de dader, maar voor degene die dit wel zijn, kan dit een waardevolle bijdrage in het verwerkingsproces zijn.

Heeft het iets betekend voor u als therapeut en eventueel verdere therapie voor het slachtoffer?

Als therapeute vond ik het een mooie afronding van het therapeutisch proces. Het individuele stuk werd in interactie gebracht. Mijn cliënt bleef met een aantal vragen zitten, die ze dan kon stellen. Voor haar was het ook belangrijk dat er afspraken gemaakt werden over de toekomst aangezien de dader tot de familiekring behoorde.

De bemiddeling zorgde voor een andere verhouding. Mijn cliënt zag de dader nog steeds

als machtig, sterk in haar beleving als kind, voor de bemiddeling. Dit beeld werd bijgestuurd door de bemiddeling. Haar beeld verschoof naar een zielige man, met weinig empathie.

Dit heeft haar terug in haar kracht gebracht, waardoor verdere therapie overbodig was.

Waarin ligt volgens u het verschil tussen therapie en bemiddeling in verhouding tot het slachtoffer en tot uw rol?

Als therapeute hou ik me vooral bezig met de gevolgen van het misbruik. Dit betekent dat we stilstaan bij de emoties, gedrag, gedachten rond het gebeuren. Misbruik is een zwaar thema, waardoor we vaak heel langzaam werken met het oog op de draagkracht van het slachtoffer. Er wordt veel psycho-educatie gegeven rond misbruik. Kortom, er wordt vooral ingezoomd op het individuele proces, met de bedoeling de cliënt weerbaarder, stabielere te maken. De cliënt wordt voorbereid op de toekomst, enerzijds om terug vertrouwen op te bouwen en anderzijds, om alert te zijn in bepaalde situaties.

Bij bemiddeling staan de twee partijen meer centraal en komt het systeem op de voorgrond.

Ik vermoed dat bemiddeling begint waar therapie eindigt of vastloopt. De confrontatie met de dader kan verheldering brengen bij vragen of onduidelijkheden. Er kan spijt uitgedrukt worden. Alles wat nog in relatie gebracht moet worden, kan alsnog plaatsvinden.

Zou u bemiddeling aan andere cliënten of andere collega's aanraden? Waarom wel/niet?

Ik zou het aanraden mits de cliënt voldoende stabiliteit heeft en als er een vraag is van het slachtoffer zelf.

Een confrontatie met de dader bij iemand die onvoldoende stabiel is, kan hertraumatisering geven.

GETUIGENIS

“Het draait hier niet om winnen en verliezen, maar wel om de mens achter het conflict”

Fien HAESEVOETS
(Stagiaire Moderator)

In het kader van mijn Rechtenopleiding worden door de UHasselt verschillende vrijwillige stages aangeboden. Aan de UHasselt is het vooral Prof. dr. Eric Lanckswert die de interesse in het domein van onderhandelen en bemiddelen bij de studenten opwekt. Het is dan ook via hem dat deze wereld mij is begonnen aanspreken. En hoewel ik afstudeer in een publiekrechtelijke richting, liet het herstelrecht mij niet ongeïnteresseerd. De stage bij het Moderator Forum heeft mij

in vele opzichten verrijkt, als persoon en als (toekomstige) juriste. Het draait hier niet om winnen en verliezen, maar wel om de mens achter het conflict. Er wordt tijd genomen om naar mensen te luisteren, hetgeen de dag van vandaag veel waard is. Zeker binnen de juridische wereld is dit een mindset die bewondering verdient. Naar mijn mening gaat het daar nog te vaak om winnen, verliezen en gelijk halen. Waarom dient er altijd een winnaar uit de bus te komen? Is niet iedereen een beetje winnaar, wanneer iedereen met een goed gevoel uit een conflict of geschil komt? Voor mij overstijgt dit ook de onderverdeling van de rechtstakken. Of we ons nu binnen het strafrecht, het publiekrecht, het privaatrecht, het familierecht... bevinden: we willen er als mens beter uitkomen. En wat "beter" dan betekent, vult iedereen voor zichzelf in. Nogmaals zou ik iedereen willen bedanken om mij mee op pad te nemen. Telkens opnieuw werden vooroordelen ontkracht, en werd duidelijk hoe de job van bemiddelaar van minuut tot minuut weer wat anders kan brengen.

PROJECT VERKEER

Het EU- project: Slachtoffers van verkeers- misdrijven

Ingrid MARIT
(Moderator)

2018 was het tweede en laatste jaar van het EU-project rond verkeersmisdrijven. In dit project werkten we samen met Rondpunt vzw en het Leuvens Instituut voor Criminologie (KULeuven). Op dit moment kunnen we tevreden terugblikken op dit mooie project: heel wat van onze oorspronkelijke doelstellingen konden we realiseren. In dit artikel brengen we hiervan kort verslag uit.

Het project startte vanuit de Europese Slachtofferrichtlijn 2012/29 die rechten geeft aan slachtoffers van misdrijven en de vaststelling van de Europese koepelorganisatie van verkeersslachtoffers (FEVR) niet overal in Europa verkeersslachtoffers ook onder die richtlijn vallen en bijgevolg niet overal aanspraak kunnen maken op de rechten die voortvloeien uit deze richtlijn. Met dit project wilden we meer erkenning krijgen voor de rechten van verkeersslachtoffers en er voor zorgen dat professionals uit diverse sectoren beter gaan samenwerken om de informatie en ondersteuning van betrokkenen bij een

verkeersongeval te verbeteren. Naast informatie en ondersteuning en interdisciplinaire samenwerking, was herstelrecht en de toegang tot herstelrechtelijke voorzieningen een derde belangrijke pijler in dit project.

Vanuit Moderator lag onze focus – hoe kan het ook anders – vooral op die derde pijler. Onze ervaring met bemiddeling in verkeersongevallen konden we volop uitspelen. In 2017 publiceerden we al een eerste rapport met als titel “Restorative justice in road traffic offences”, waarin de motivaties en mogelijke uitkomsten van een herstelrechtelijk proces beschreven werden. Daarnaast worden ook goede praktijkvoorbeelden beschreven uit vier EU-landen.

“Voor ons was dit een erg goede oplossing. Via de bemiddelaar konden we onze vragen stellen. Zij gingen dan praten met hem en kwam terug met informatie over hoe hij was en dacht over het ongeval. Dat maakte hem menselijker. Als we dit niet zouden hebben gedaan, zouden zijn blijven zitten met al onze frustraties. Het gaf me een soort van rust. Ik ben nog steeds boos omdat hij het leven van mijn kind nam, maar ik kan ook de menselijke kant van hem zien.”

Dit rapport diende als basis voor de handleiding over

herstelrecht, die we in 2018 afwerkten. Deze handleiding is vooral bedoeld voor professionals en lotgenotenverenigingen die minder bekend zijn met het herstelrechtelijk gedachtegoed. Naast een korte kennismaking met het herstelrecht, geeft deze handleiding via de vele voorbeelden en uitspraken van deelnemers ook een goed zicht op de mogelijke meerwaarde van bemiddeling voor alle betrokkenen bij een verkeersongeval. Tot slot is ook nog een hoofdstukje gewijd aan het bespreekbaar maken van bemiddeling bij slachtoffers. Onze ervaring leert immers dat dit voor professionals en lotgenoten aan de slachtofferzijde niet altijd niet vanzelfsprekend is. In de handleiding worden ook hiervoor een aantal tips aangereikt en enkele voorbeeldvragen opgenomen.

Wat maakt je verdrietig, boos of angstig? Wie of wat kan helpen om je minder verdrietig, boos of angstig te voelen.

Wat denk of voel je over de andere partij?

Als de veroorzaker zich zou willen verontschuldigen, zou je daar dan voor openstaan?

Stel je voor dat de veroorzaker zich schuldig voelt over wat er gebeurd is, zou je dat dan willen weten?

Kan de veroorzaker op één of andere manier het

goed maken voor jou?
Wat is hiervoor nodig?

Kan datgene wat jou is aangedaan op één of andere manier hersteld worden? Hoe?

Heb je vragen die door de veroorzaker kunnen beantwoord worden? En zou je graag antwoorden krijgen op deze vragen?

Wil je dat de veroorzaker weet wat voor jou de gevolgen van het misdrijf zijn?

Als de veroorzaker veroordeeld is, is de zaak voor jou dan afgesloten?

Wat is nodig om de draad van je leven terug op te pikken? Kan contact met de veroorzaker hierin iets betekenen?

Om deze handleiding ook visueel te ondersteunen en herstelrecht in verkeersmisdrijven ook beter bekend te maken, werkten we in 2018 ook intensief aan de ontwikkeling van twee digital stories. Het was een plezier om samen met Annick en Martijn deze digital stories te maken. Het resultaat kan je bekijken via de projectwebsite of de website van Moderator.

(<http://moderator.be/lopende-projecten>)

Daarnaast brachten we in Leuven op 20 april 2018 een 30 tal professionals uit diverse sectoren en landen samen rond het thema "Herstelrecht voor verkeersmisdrijven". Hoewel de focus op herstelrecht lag, brachten we ook de andere pijlers van het project (informatie/ondersteuning en interdisciplinaire samenwerking) onder de aandacht. Van deze interessante bijeenkomst is – op aanvraag – ook verslag beschikbaar. Voor de organisatie van dit seminarie konden we ook rekenen op de logistieke steun van het Europees Forum voor herstelrecht, één van de drie geassocieerde partners in dit project.

In 2018 lag het zwaartepunt van het project grotendeels op het versterken van professionals en lotgenotenverenigingen én op het wederzijds leren van elkaar. Daarvoor ontwikkelden we trainingen en workshops die we in verschillende landen en voor uiteenlopende doelgroepen konden geven. Keer op keer leidde dat tot boeiende contacten en interessante dialogen. Zo presenteerden we de uitkomsten van het project in juni op de Europese Conferentie over Herstelrecht in Tirana (Albanië).

In september kreeg ik de kans om te spreken over herstelrecht op de Algemene vergadering van FEVR, een andere geassocieerde partner in het project. Het is hoopgevend dat ook in groepen waar slachtofferschap en trauma erg aanwezig is (bij de lotgenotengroepen) er toch ook ruimte komt om na te denken en in te zetten op herstelrecht.

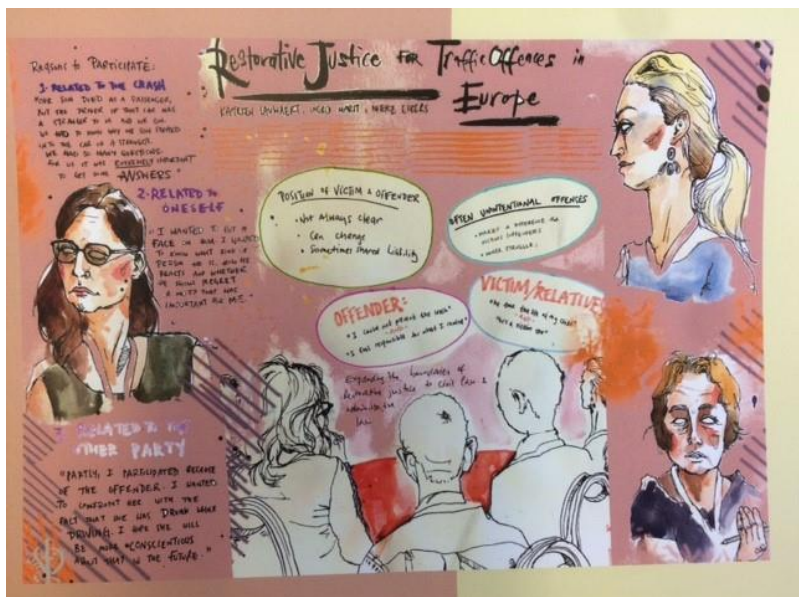
Er is een groeiend bewustzijn dat herstelrecht ook voor de slachtoffers iets te bieden heeft.

Op de valreep van 2018 werden we ook nog uitgenodigd door de Estse organisatie voor Slachtofferhulp. Zij waren op de jaarlijkse conferentie van Victim Support Europe (de derde geassocieerde partner in het project) in contact met ons gekomen en hadden specifiek interesse rond het luik herstelrecht. Zij planden in de internationale week van het herstelrecht (18-25 november 2018) een seminarie rond herstelrecht in verkeersmisdrijven en nodigden ons uit in de Estse hoofdstad Tallinn. Door persoonlijke omstandigheden kon dit seminarie niet doorgaan in november, maar werd het verplaatst naar januari 2019. In het putje van de winter trotseerden we 20 centimeter sneeuw om in het prachtige Tallinn voor een enthousiast publiek van slachtofferhulpverleners, politieagenten, procureurs, verzekeringsagenten en bemiddelaars onze ervaringen te delen. Een erg mooie afsluiter van dit project!

Alle output die in de loop van het project geproduceerd werd is gratis te downloaden op de website

<https://rondpunt.be/projecten/eu-project-victims-of-road-traffic-offences/>. De meeste output is Engelstalig. Een aantal zaken zijn echter wel ook in het Nederlands beschikbaar. Voor algemene informatie over dit project kan je terecht bij Joke Castelein

(joke.castelein@rondpunt.be), voor specifieke informatie over het luik herstelrecht, neem je best contact met Ingrid Marit (ingrid.marit@moderator.be).

PARKET

De bijdrage en
de
meerwaarde
van
bemiddeling is
dat de mensen
dat ook echt
als herstel
voelen

Interview met Dominique
REYNIERS (Procureur
des Konings Turnhout)

Wat is voor u de meerwaarde van het aanbieden van slachtoffer-daderbemiddeling?

Voor mij is bemiddeling heel complementair aan ons werk op het parket. Wij zorgen formeel voor de aanpak van een begaan onrecht, maar we hebben al vaak ondervonden dat de formele aanpak van een misdrijf, ervoor zorgt dat de dader gestraft wordt en dat een schadevergoeding wordt toegekend (allemaal gebonden aan formele procedures), redelijk ver staat van hoe dat door de burger wordt ervaren. Voor ons parketmagistraten is dat een formeel herstel, maar als we aan burgers zouden vragen of dat ook voor hen herstel betekent dan zouden we wel eens verstoeld kunnen staan van hun antwoord. De bijdrage en de meerwaarde van bemiddeling is dat de mensen

dat ook echt als herstel voelen. Als het lukt weliswaar! En zelfs als het niet lukt, en zeker voor slachtoffers, dan is het toch een kans om gehoord te worden en erkenning te krijgen. Ik heb eigenlijk pas laat in mijn loopbaan beseft hoe verschrikkelijk belangrijk dat is. Ik heb dat ondervonden na een dossier 'aanvraag eerherstel' waarbij een slachtoffer mij jaren na de feiten, zelfs 15 jaar als ik me niet vergis, een mailtje stuurde met de boodschap "u bent de eerste die bij mij polst wat mijn verwachtingen zijn in heel de procedure" en eigenlijk had ik helemaal niets gedaan, behalve haar doorverwezen naar slachtoffer-daderbemiddeling. En dat is haar zo goed meegefallen, ook al is de bemiddeling eigenlijk niet gelukt, want de pleger is op zijn positie blijven staan en is de feiten blijven minimaliseren en heeft geen verantwoordelijkheid opgenomen voor zijn daden. Toch heeft het slachtoffer zich heel erkend en begrepen gevoeld en was dat voor haar al een vorm van herstel van het onrecht. Dat is voor mij een echte 'aha Erlebnis' geweest. Wat wij vanuit de magistratuur

beschouwen als bestrijding van onrecht en hoe wij daar mee omgaan, wordt door slachtoffers niet altijd als dusdanig ervaren. In mijn ideale wereld zou er in elke strafrechtelijke procedure ook slachtoffer-daderbemiddeling zijn omdat je dan zowel formeel als inhoudelijk alles in het werk hebt gesteld om écht herstel mogelijk te maken. De formele ruimte van de rechtbank sluit dan perfect aan op de informele ruimte van de bemiddeling.

We leven natuurlijk niet in de ideale wereld, maar ik tracht er toch gebruik van te maken telkens ik het gevoel heb dat mensen op hun honger blijven zitten. Erkenning is vooral voor slachtoffers erg belangrijk en dat gaat verder dan een opgelegde straf of uitgesproken schadevergoeding. Via slachtoffer-daderbemiddeling kan hieraan tegemoet gekomen worden. Uiteraard is het belangrijk dat een dader zegt, "ik heb het gedaan", "het spijt mij" en "ik zal de schade vergoeden". Dat is misschien het mooiste resultaat dat je kan bereiken. Echter wanneer het slachtoffer zegt, los van wat de uitspraak door de rechtbank ook is, "dit is voor mij

betekenisvol", dan maakt het dat voor mij als procureur heel waardevol.

"Ik heb dat ondervonden na een dossier 'aanvraag eerherstel' waarbij een slachtoffer mij jaren na de feiten, zelfs 15 jaar als ik me niet vergis, een mailtje stuurde met de boodschap "u bent de eerste die bij mij polst wat mijn verwachtingen zijn in heel de procedure" en eigenlijk had ik helemaal niets gedaan, behalve haar doorverwezen naar slachtoffer-daderbemiddeling"

Waar ik veel belang aan hecht is dat de bemiddelaars ook aandacht besteden aan het formele verloop van het dossier bij Justitie. Zo krijgen slachtoffers en daders correcte info. Omdat Moderator die info geeft, werken jullie complementair aan Justitie. Slachtoffers vertrekken van een individuele insteek, terwijl het openbare ministerie redeneert vanuit een collectieve insteek. Dat krijgen we niet altijd goed uitgelegd aan mensen. Dat die extra duiding kan gegeven worden in het kader van de bemiddeling is ook een meerwaarde opdat partijen niet teleurgesteld achter blijven.

Zo heb ik eens een verkeersdossier behandeld:

Een jonge vrouw verleent geen voorrang van rechts en rijdt daarbij een motorrijder aan. De man was erg zwaar gekwetst en wanneer de zaak op zitting kwam, was hij nog niet volledig

gerevalideerd. De man zal blijvend hinder ondervinden van het ongeval en de verzekering heeft alles netjes betaald en zal dit ook in de toekomst doen. Maar ik voelde op zitting, hij kon zich geen burgerlijke partij stellen want was al vergoed door de verzekering, dat er nog wat speelde, want de man was aanwezig. De rechter had dan toch de tegenwoordigheid van geest om de man vooraan uit te nodigen, terwijl hij daar eigenlijk geen partij in de zaak. Hoe moet je dat aan mensen uitleggen, want hij was wel degene die in de berm lag te creperen naast zijn brandende moto. "Het ging verdorie over hem". Dan voel je aan alles dat wanneer die man nu gewoon moet vertrekken uit de zaal en de vrouw wordt veroordeeld voor het niet verlenen van voorrang, dat dat geen herstel is. Dat doet geen recht aan zijn verwachtingen. De rechter heeft hem dan gelukkig toch het woord gegeven en dan heeft hij gewoon gevraagd waarom die jonge vrouw eerst haar vader heeft gebeld en haar auto heeft verzet, terwijl ik vroeg om de ambulance te bellen, want ik lag wel naast mijn motor die in brand stond en ik was bang!

Dan heb ik zelf ook op mijn kافت geschreven dat ik een aanbod van slachtoffer-daderbemiddeling wilde doen en heb ik de man ook aangeschreven. Of hij dan ook effectief van de bemiddeling gebruik heeft gemaakt, dat weet ik niet. Het aanbod van bemiddeling, en dat is voor ons een werkpunt, zou frequenter moeten gebeuren. We zouden mensen moeten aanmoedigen om die kans te grijpen.

"Ik heb van de bemiddelingsdienst

folders gekregen en we steken die af en toe bij onze briefwisseling, zeker ook in het kader van eerherstel, maar zo'n foldertje alleen is niet voldoende."

Je moet ook een persoonlijke brief schrijven naar een slachtoffer waarin je meegeeft dat je begrip hebt voor hun situatie en het onrecht dat hen is aangedaan en hen de kans bieden, naast de formele procedure, om iets van herstel te kunnen bekomen. Ook herstel in de zin van 'sorry'.

"Het lijkt mij moeilijk om een aanbod van slachtoffer-daderbemiddeling te standaardiseren. Partijen zijn gebaat bij een meer persoonlijke aanpak en ik ben ervan overtuigd dat we hier ook vanuit het parket meer aandacht voor moeten hebben."

Gezien de hoeveelheid aan dossiers is het voor parketmagistraten niet mogelijk om in elk dossier af te wegen of een aanbod van bemiddeling aangewezen is, laat staan een aangepaste brief te schrijven. Echter in dossiers die hen echt beklijven en waarin ze aanvoelen dat bemiddeling betekenisvol is, kunnen ze overwegen een aanbod te doen. Ik geloof daar wel in!

In welke fase van de strafrechtspleging wordt bemiddeling best aangeboden?

Als procureur vind ik het positief dat parketmagistraten de overweging tot bemiddeling maken in hun eigen dossiers. Zowel in de onderzoeksfase als in het kader van de strafuitvoering. Ook in sepot-dossiers waarin ze misschien om bepaalde opportuniteitsoverwegingen niet overgaan tot vervolging, maar aan partijen toch de boodschap willen geven dat ze er gevolg aan geven, erkennen

strafrechtspleging een meerwaarde.

Ik blijf met een dubbel gevoel zitten betreffende de communicatie met Justitie. Wanneer we mensen voor vonnis begeleiden in de richting van slachtoffer-daderbemiddeling kan dit een impact hebben op hoe de zaak op de zitting behandeld wordt. Wanneer een verdachte bemiddeld heeft en tot afspraken is gekomen, dan volgt natuurlijk een andere afhandeling dan wanneer dat niet het geval zou geweest zijn.

effectieve straf? Dat weet ik eigenlijk niet. De effectiviteit van de strafuitvoering neemt daardoor af. Bewijzen we slachtoffers daar een dienst mee of bewijzen we de samenleving daar een dienst mee? We zitten al met een weinig effectieve strafuitvoering en als we dan nog initiatieven ondersteunen die misschien niet de bedoeling hebben om strafvermindering te veroorzaken, maar daar soms wel toe leiden, dan weet ik niet of we daarnaar moeten streven. Zelf vind ik het erg dubbel en weet ik niet of het resultaat van bemiddeling in rekening moet worden gebracht. Als een dader effectief zijn verantwoordelijkheid neemt, moet je dan een even strenge straf vorderen als voor iemand die dat niet doet? Het gelijkheidsbeginsel primeert voor mij, in gelijke omstandigheden mensen ook gelijk behandelen. Of een slachtoffer al dan niet wenst mee te werken aan een bemiddeling mag geen element zijn. Als het slachtoffer zegt, ik wil wel bemiddelen en de dader wenst niet mee te werken, dan denk ik dat hem dat zwaarder aangerekend wordt en dat is ook niet correct.

dat er schade is en hieraan tegemoet willen komen door een bemiddelingsaanbod.

Communicatie tussen partijen is volgens mij in elke fase van de

De bemiddeling creëert goodwill bij de rechtbank. Is het dan zo positief om dat in rekening te brengen wanneer een rechter twijfelt tussen een uitstel van straf of een

“Als het gaat over communicatie tussen partijen dan vind ik dat we dat zoveel mogelijk moeten stimuleren en hier ligt ook een verantwoordelijkheid bij het parket.”

Het is zinvol dat jullie met een zekere regelmaat de parketmagistraten informeren

over de werking van Moderator. Met concrete voorbeelden en verhalen wordt het tastbaarder voor de collega's tot wat bemiddeling kan leiden.

Bemiddeling na vonnis biedt volgens mij ook erg veel mogelijkheden. Ik vind dit ook een zuiverdere situatie, want de rechter heeft hier reeds een oordeel geveld in alle objectiviteit. Op het niveau van de strafuitvoeringsrechtbank en de probatieweetcommissie zou het aanbod van bemiddeling dus zeker nog moeten kunnen plaatsvinden en is het belangrijk om de partijen hierover te informeren.

Er zal zeker nog veel potentieel tot groei zijn, zowel voor als na vonnis. Ik blijf er wel van overtuigd dat er veel afhangt van de toon waarop je mensen aanspreekt of ze reageren op het aanbod of niet. Meestal ben ik er voorstander van om zo uniform mogelijk te werken, maar in het kader van een aanbod slachtoffer-daderbemiddeling twijfel ik daar toch aan.

In welk soort dossiers en bij welke feiten is een aanbod van bemiddeling het meest waardevol?

Ik heb in principe geen taboes daarrond. Als een slachtoffer en een pleger beslissen om samen in de procedure te stappen, dan is dat voor mij het belangrijkste. Als partijen zeggen voor ons is het oké dat de bemiddeling opstart, wie zijn wij dan om te zeggen dat het niet kan, of om te zeggen, "het is te erg of het is te licht", dat ligt bij de partijen zelf. Dus voor elk misdrijf wat mij betreft.

Hoe staat u tegenover buitengerechtelijke bemiddelingen?

Ik moet eerlijk zijn dat ik het daar moeilijk mee heb. Niet zozeer met het feit dat jullie bemiddelen in deze dossiers. Ik vind het heel normaal dat jullie die buitengerechtelijke bemiddelingen opnemen, het tegendeel zou mij verwonderd hebben. Maar ik bekijk het natuurlijk vanuit een andere stoel en dan vind ik het jammer dat mensen beslissen om geen klacht neer te leggen en Justitie niet op de hoogte te brengen.

Ik vind, als je slachtoffer wordt van een bepaald misdrijf, puur op individueel niveau is dat heel erg en moet daar zeker voldoende zorg en erkenning voor zijn, maar ik vind ook dat elk individu een maatschappelijke verantwoordelijkheid heeft. En als je geen aangifte doet, dan is dat feit juridisch niet gebeurd. De verdachte kan dan morgen een nieuw feit plegen en die is dan bij ons niet gekend. Dit terwijl iemand elders weet dat hij al eerder feiten gepleegd heeft. Het is tot mijn oren gekomen dat een jong meisje een jaar geleden het slachtoffer is geworden van verkrachting waarbij de ouders onderling tot een akkoord zijn gekomen en het niet tot een klacht is gekomen en dat vind ik verschrikkelijk. Daar word ik eigenlijk kwaad van. Ik vind echt dat je een maatschappelijke verantwoordelijkheid hebt en natuurlijk, mijn vertrouwen in de instellingen is grenzeloos, zelf zou ik onmiddellijk aangifte doen. Als je aangifte doet dan bestaat dat feit tenminste. Ik weet dat ik mij misschien te scherp uitdruk als ik spreek over dat maatschappelijke verantwoordelijkheidsgevoel.

Dit hangt samen met het gevoel van burgers dat Justitie niets doet aan het probleem. De eerste stap voor Justitie om iets te ondernemen is dat het aan hen kenbaar wordt gemaakt. Justitie is op die manier van heel wat zaken niet op de hoogte en dan het verwijt maken dat Justitie niets onderneemt is oneerlijk, maar los daarvan laat het ook het collectief in de steek. Je laat de samenleving in de kou staan. Maar zoals ik eerder reeds zei, bekijk ik het vanuit het perspectief van het Openbare Ministerie en vandaar mijn pleidooi om toch klacht neer te leggen.

Als slachtoffers ervoor kiezen om Justitie toch niet in te lichten, vind ik het wel heel goed om te horen dat de juridische procedure en de mogelijkheid om alsnog klacht neer te leggen thema is in die buitengerechtelijke bemiddeling en dat dit met partijen wordt besproken. Dat is voor mij erg goed om te weten. Het klopt dat wanneer slachtoffers dan toch de stap zouden zetten om klacht neer te leggen, dat het belangrijk is dat ze dan op een goede manier bejegend worden door de politie en niet worden afgewimpeld van 'het is al dertig jaar geleden'. Ik kan die vrees bij sommige slachtoffers wel begrijpen omdat dit soms ook effectief de realiteit is. Slachtoffers moeten op een goede manier ondersteund worden om hun verhaal te kunnen doen.

Vindt u dat partijen op zittingsniveau meer ruimte zouden moeten krijgen om hun verhaal te doen, eventueel aanvullend op de bemiddelingsprocedure?

In de politierechtbank gebeurt dit eigenlijk frequent en de politierechters staan ook heel dicht bij de burger. De overtreder is vaak ook een doorsnee van de hele bevolking en daar krijgt volgens mij iedereen, slachtoffer en overtreder, de ruimte om zijn/haar verhaal te doen. Soms zie je dat dat hen ook fysiek deugd doet, dat ze de tijd en ruimte krijgen om hun verhaal te vertellen, ook als is het een stresserende omgeving. Correctioneel zou dat in de ideale wereld ook zo moeten zijn en ik ben ervan overtuigd dat mensen soms ook de gelegenheid krijgen om dat te doen, maar ik heb daar toch wel wat bedenkingen bij. Je komt correctioneel toch een ander publiek tegen waarbij je soms bij de waarachtigheid van de verhalen wat vragen kunt stellen. Voor mij is eerlijkheid essentieel als je ruimte geeft om te luisteren naar iemands verhaal. En in een correctionele rechtbank is dat niet altijd evident. Ik heb het gevoel dat veel plegers ook vergeten zijn hoe het is om eerlijk te zijn!

Op een politierechtbank zijn het toch andere situaties. Zo was er een aanrijdster op zitting en ook het slachtoffer was aanwezig en die mensen hebben zich echt verzoend. Omhelzing, een kus, mevrouw het is u vergeven. Ik was echt blij dat ik hiervan getuige was. Dit werd volgens mij mogelijk gemaakt omdat de politierechter de tijd had genomen om beide partijen aan het woord te laten. Door het slachtoffer de ruimte te geven heeft hij kunnen vragen waarom ze het gedaan heeft en waarom ze hem nadien nooit heeft gecontacteerd en dat leidde tot een erg mooie situatie waarop ik op een bepaald moment dacht dat er

zou geapplaudisseerd worden, wat uiteindelijk niet gebeurd is. Correctioneel is dat denk ik veel moeilijker, de feiten zijn vaak veel ernstiger, je hebt te maken met een ander doelpubliek en het waarheidsgehalte van wat daar verteld wordt, daar heb ik soms toch wel mijn bedenkingen bij. En oprechtheid is natuurlijk een belangrijk thema en in bemiddelingen lijkt mij dat ook essentieel. Als bemiddelaar werk je met de verhalen van mensen, met hun beleving en gevoelens en dat is natuurlijk een heel andere insteek dan de manier waarop wij een zaak benaderen.

Als de zitting van een correctionele rechtbank nadert, gaan mensen volgens mij toch weer meer in hun positie staan en hier hebben advocaten ook wel een belangrijke rol in. Je ziet dat vaak op zitting waarbij sommige advocaten hun cliënten echt adviseren om gebruik te maken van een bemiddelingsaanbod of die willen toewerken naar een oplossing, ook los van Moderator, maar je hebt ook advocaten die polariseren. Dat lijkt mij voor jullie een belangrijke doelgroep om mee samen te werken, want mijns inziens kunnen ook de rol van de advocaat en bemiddelaar complementair zijn.

Stel dat u zelf ooit slachtoffer zou worden, zou u dan de stap naar bemiddeling zetten?

Ik denk het wel, ook wel omdat ik het ken natuurlijk. Mij zou het ook heel fel intrigeren de pleger te zien en te spreken en hem ook ter verantwoording te roepen. En waarschijnlijk ook wel om mijn kwaadheid te kunnen uitspreken. Ik denk dat ik best wel kwaad zou kunnen

zijn en dat ook zou kunnen tonen en ik kan me voorstellen dat dat ook voor de bemiddelaar niet gemakkelijk is om daarmee om te gaan. Ja, ik zou er zeker gebruik van maken. Als je het niet doet, is er de verleiding dat je je eigen beeld begint te creëren van de dader. En dat beeld staat misschien heel ver af van de realiteit. Ik denk dat het sowieso een meerwaarde heeft. Ik ben alvast overtuigd!

PARKET VERKEER

1+1=3 of hoe samenwerking een meerwaarde kan geven

Interview met Kris DE COCK (Secretaris notitiedienst parket Verkeer Antwerpen)

Al een aantal jaren werkt de bemiddelingsdienst Antwerpen samen met de notitiedienst en de magistraten van parket, afdeling verkeer. Hoofddoel hiervan is dat meer betrokkenen bij een verkeersongeval geïnformeerd worden door het parket over de mogelijkheden van bemiddeling. In volgende categorieën wordt door de notitiedienst een brief met algemene info over bemiddeling verstuurd naar de direct betrokkenen of nabestaanden bij het ongeval:

- Alle dodelijke VO met 2 betrokken partijen
- VO met zwaar gekwetsten (levensgevaar, of min. 1 maand arbeidsongeschikt)
- VO met gekwetsten met vluchtmisdrijf en/of alcoholintoxicatie
- VO met gekwetsten en magistraat oordeelt dat aanbod opportuun is
- VO waarbij gekwetsten minderjarig zijn en erge letsels hebben (niet systematisch, volgens opportuniteit, min. 2 weken opname)

- Op vraag van partijen

Kris De Cock en zijn team doen meer dan administratie. Dat wordt duidelijk uit het hieronder beschreven interview.

Wat is jouw motivatie om actief samen te werken met Moderator?

Ik werk al 30 jaar op het parket en heb dus al veel ellende zien voorbijkomen. Iedereen weet dat een verkeersongeval zware impact kan hebben op mensen. Voor onze samenwerking zaten wij op onze dienst met een gevoel van een tekort, van machteloosheid: we beseffen dat zo'n menselijk drama als een verkeersongeval meer vraagt dan alleen een juridisch antwoord. We voelen ons betrokken bij de mensen achter het papieren dossier, maar zelf zijn we niet opgeleid om al die emotionele gevolgen op te vangen. Daarom ben ik blij dat we nu, meer dan vroeger, iets kunnen aanbieden door samen te werken met andere diensten (Moderator, Slachtofferonthaal,...) met het oog op een menselijke en meer

totale benadering van het ongeval.

Heb je genoeg info over de werking van Moderator en van de bemiddelaars?

Tijdens een overleg met de bemiddelaars hebben we verhalen gehoord van mensen die in gesprek zijn gegaan met elkaar na een verkeersongeval. Ik zag ook de film met getuigenissen die een verhelderend antwoord geven op de vraag waarom contact met de andere betrokkene bij een ongeval kan helpen bij de verwerking. Ik ervaar dit als bijzonder motiverend, omdat ik voel dat ik kan bijdragen aan een positief verhaal.

We hebben ook materiaal om het meer bekend te maken. De folders van Moderator liggen bij het loket, de poster hangt hier op.

En als ik concrete vragen heb, neem ik de telefoon. Doordat we elkaar kennen is het gemakkelijk om contact te zoeken bij vragen.

Wat kan beter? Heb je suggesties?

Recent had een nieuwe collega ons wakker geschud door de

brief kritisch te lezen. Het doel was menselijkheid, maar de eerste zin bracht te vaak schrikreacties en onrust teweeg. (voorbeeld van de bewoording) Veel brieven van justitie zijn soms te juridisch en zakelijk. Maar dat kon de bedoeling niet zijn van deze infobrief! In begin kregen we regelmatig telefoons van mensen die zich een ongeluk (alweer?!) schrokken bij het lezen van de brief. Dat had te maken met de eerste zin, de mensen raakten niet tot onderaan de brief waar de verwijzing naar Moderator staat. Dat hebben we besproken en in samenspraak met de magistraat en de bemiddelaars hebben we vooral de eerste zin aangepast. Mijn aanvoelen zegt dat we nu minder reacties binnen krijgen hier.

Regelmatig moet ik de dossierbeheerders aandacht vragen voor de mogelijkheden van bemiddeling. Misschien moeten de bemiddelaars hen ook die concrete getuigenissen laten horen. Dat maakt alles veel concreter, levendiger.

Omdat we hier zo doordrongen geraken van de grote omvang van de verkeersproblematiek is het moeilijk om dat te aanzien zonder iets te doen. Het minste wat we kunnen doen is signalen de wereld insturen.

Daarom hangen we de cijfers van het aantal dodelijke ongevallen per jaar, en van het huidige jaar per maand in het groot op het glas van het loket. Voor januari zijn dat er al 6... dat is veel te veel. We hopen en ijveren voor meer verkeersveiligheid in Antwerpen.

Zo pleit ik er ook voor dat het parket meer in overleg zou gaan

met het Stadsbestuur, de politie, de dienst Wegen en verkeer. Doorheen al die dossiers hebben ze immers kennis verworven over de pijnpunten in de stad. Via samenwerking kan er mogelijk wat veranderd worden en dat gebeurt naar mijn gevoel veel te weinig.

Wat is je visie op bemiddeling zoals Moderator dat toepast?

Wat ik er zo positief aan vind is dat er geen enkele druk op mensen wordt uitgeoefend. Er wordt veel ruimte gegeven voor eigen initiatief, voor het emotionele aspect van mensen. Dat vind ik heel belangrijk. Daarom net zijn mijn teamleden en ik zo gemotiveerd om vrijwel meteen na het ongeval de informatie aan de mensen te bezorgen, dan kunnen ze zelf het tijdstip kiezen.

Ook het feit dat mensen met een overeenkomst hun mening kunnen bekend maken aan de rechter vind ik positief. Voor mij klopt het dat de rechter uiteindelijk wel onafhankelijk een uitspraak doet. Ten slotte vind ik het belangrijk dat het niet stopt bij de uitspraak. Veel mensen hebben nadien nog andere noden. Verkeersongevallen vragen een totale benadering.

Heb je ook tips voor Moderator?

Je zou nog meer moeten inzetten op publiciteit zodat jullie werkwijze en mogelijkheden in beeld komen, via bibliotheken, scholen, ziekenhuizen, revalidatiecentra.... Met deze bemiddelingen hebben jullie een gigantische impact op mensen, op de samenleving. Het is een

antigif tegen de verzuring in onze maatschappij.

Dank voor uw aanmoedigingen, ik hoor dat we er een sterke ambassadeur bij hebben!

Zou je zelf ook deelnemen aan een bemiddeling indien je een ongeval zou hebben?

Gelukkig is dit een hypothetische vraag tot op heden, hopelijk heb ik het nooit nodig. En ik weet het eigenlijk echt niet, of ik de moed zou hebben om in zo'n emotionele toestand het gesprek aan te gaan.

Heb je een boodschap aan je collega's in andere arrondissementen?

Probeer vanaf het moment van aankomst van pv op parket de administratie volledig in orde te maken. Dat komt de opbouw van het dossier ten goede. En bezorg de informatie over de mogelijkheid van bemiddeling en de contactgegevens van Moderator zo spoedig mogelijk aan de betrokken partijen. Onze Procureur des Konings, Christel Minne speelt hier een voortrekkersrol in. Ze staat achter deze manier van werken en dat is heel motiverend. Dus zoek samenwerking met bondgenoten in uw parket en maak werk van een menselijke communicatie. Dat beïnvloedt de rest van het werk op een positieve manier.

Kris, samen met je team ben je een echte ambassadeur geworden voor bemiddeling! Dankjewel!

JUSTITIEEL WELZIJNSWERK

Tijdens onze
individuele
gesprekken
met de
gedetineerden
maken wij tijd
en ruimte om
na te denken
over de
slachtoffers

Aline VERVAECKE -
Trajectbegeleider JWW
Gent (CAW)

Als trajectbegeleider binnen het justitieel welzijnswerk (CAW) werken wij op zeer veel verschillende vlakken met gedetineerden en hun directe sociale omgeving.

Één aspect dat wij met de gedetineerden bekijken, is "herstel". Herstel zien wij op diverse vlakken: herstel bij de gedetineerde zelf (persoonlijk herstel), herstel naar familie/context, herstel naar slachtoffers en samenleving.

Onder persoonlijk herstel verstaan wij vooral het feit dat de cliënt meer is dan de dader van de feiten waarvoor hij in de gevangenis terecht kwam. Hij/zij is ook iemands vader/moeder, iemands

zoon/dochter, iemands collega, iemands partner, enzovoort. We proberen het netwerk van de cliënt zo goed mogelijk in kaart te brengen. Daarnaast staan we vaak ook stil bij het slachtofferschap van de dader, door het erkennen van eigen onrecht. We zetten de krachten van de cliënt hierbij zoveel mogelijk voorop.

Om herstel met familie/context positief te beïnvloeden, staat het justitieel welzijnswerk ook klaar voor de "directe sociale omgeving" van gedetineerden. Deze contacten kunnen zowel telefonisch, per mail als face-to-face. Inhoudelijke informatie over de cliënt zelf kunnen wij niet geven omwille van ons beroepsgeheim. Wel kunnen wij wat schetsen hoe het leven in de gevangenis er aan toe gaat, hoe de cliënt het over het algemeen stelt en kunnen wij vooral peilen naar hoe het is voor het netwerk om iemand in detentie te kennen die je nauw aan het hart ligt. In een al dan niet latere fase kan er – indien nodig- ingezet worden op herstel tussen cliënt en netwerk. Dit kan bijvoorbeeld door een driehoeksgesprek met iemand van het justitieel welzijnswerk als moderator.

Vragen die wij kunnen stellen zijn o.a.: *"wat is er gebeurd", "hoe heeft het je geraakt", "wie is er nog geraakt", "wat was jouw aandeel/verantwoordelijkheid", "wat verwacht je van de ander?"* Deze vragen zijn gebaseerd op de herstelgerichte vragen van Ligand.

Ook organiseren wij kinderbezoeken, bezoeken op maat, speciale activiteiten

waarbij de familie/context uitgenodigd wordt, ... In de gevangenis werken wij onder andere ook samen met Lus vzw. Dit is een dienst die het belang van netwerken hoog in hun vaandel draagt. Zij proberen samen met de cliënt een netwerk op te bouwen. Al deze initiatieven kunnen mee bijdragen tot een vlotter herstel.

Tot slot zetten wij ook in op herstel tussen dader en slachtoffer(s). Tijdens onze individuele gesprekken met de gedetineerden maken wij tijd en ruimte om na te denken over de slachtoffers. Reacties over de feiten en over de slachtoffers verschillen van cliënt tot cliënt. Wel zorgen wij er voor dat elke gedetineerde in een veilige sfeer kan vertellen over de feiten en de slachtoffers indien hij/zij dit wenst. Ook ondersteunen wij cliënten bij het afbetalen van burgerlijke partijen. Tot slot werken wij heel nauw samen met vzw Moderator.

Het voorbije jaar kon ik persoonlijk ervaren hoe aangenaam en vlot de samenwerking met Moderator verliep. Ikzelf heb o.a. deelgenomen aan een zeer boeiende trefdag in Leuven, maakte deel uit van diverse vergaderingen en denkmomenten, organiseerde mee een "CORT XL" over herstel in de gevangenis met onder andere getuigenissen van zowel slachtoffer als dader, kon een volledig proces van herstelbemiddeling meevolgen. Vooral dit laatste was voor mij een zeer leerrijke gebeurtenis. Van opstart bemiddeling tot nazorg en tot zelfs opstart herstelfonds bij één en dezelfde cliënt kunnen meemaken, zorgt er voor dat je een zeer ruim beeld krijgt van de werking van Moderator. De zorg die de

bemiddelaars dragen voor zowel de slachtoffers als de daders is iets wat voor mij persoonlijk sterk opviel. Ook de onderlinge vlotte communicatie zorgt er voor dat het fijn samenwerken is.

Moderator gaat erg stapsgewijs te werk. Dit moet volgens mij wel, zowel voor dader als voor slachtoffer. Er komen heel wat vragen en emoties naar boven. Voor mij ook opvallend waren de heel praktische vragen die besproken werden, bijvoorbeeld: wie gaat eerst de ruimte binnen, wie geeft eerst een hand, geven we een hand, wie begint met praten, hoe spreken we elkaar aan, ...

“Ik hoor zowel bij daders als bij slachtoffers dat de rol van een bemiddelaar voor een bepaalde geruststelling zorgt in dergelijk moeilijk proces. Het lijkt mij absoluut niet evident om je slachtoffer/dader onder ogen te komen, maar wetende dat een bemiddelaar het hele proces ondersteunt, zorgt er voor dat de drempel iets kleiner wordt.”

Laten we hopen op nog veel leerrijke en vlotte samenwerkingsmomenten in 2019 (en de volgende jaren uiteraard!).

STRAFUITVOERING

Herstelgerichte

detentie in

Oost-

Vlaanderen:

ThemawEEK

Herstel

Evelyn GOEMAN
(Moderator)

Herstelgerichte detentie zou een rode draad moeten zijn binnen alle werkingen in de Oost-Vlaamse gevangenissen maar verliest soms inhoud. Door het wegvallen van de herstelconsulenten stellen we zoveel jaar na datum nog steeds vast dat een herstelgerichte detentie niet vaak wordt aangebracht binnen detentie context. Een volwaardige plaats creëren voor herstelgerichte initiatieven in detentiecontext was een actie waar we het voorbij jaar als team en in samenwerking met onze partners op hebben ingezet. Naast de klassieke kanalen meer bepaald via slachtoffer-daderbemiddeling, werking van het herstelfonds, infosessies over herstel en herstelrecht, hebben we in samenwerking met alle partners in het najaar een themawEEK georganiseerd rond herstel.

Hiermee wilden we volgende doelstellingen realiseren: zicht krijgen op en invulling van herstel vanuit elke dienst, eenieder die in de gevangenis werkt een eigen rol laten spelen in het zoeken naar

mogelijkheden tot herstel en dit uitvoeren met een minimum van één week per jaar en minstens één week per jaar met zijn allen stilstaan bij dit onderwerp.

Dit initiatief kende in al onze Oost-Vlaamse gevangenissen een groot succes. We slaagden erin om met z'n allen een aantal activiteiten op poten te zetten. Zo organiseerden we een wedstrijd voor gedetineerden in samenwerking met JWW waarbij we gedetineerden zelf een gedicht of tekening lieten maken rond het thema herstel. De beste inzendingen werden beloond met een kantinebon. Daarnaast organiseerden we een infomoment rond de burgerlijke partij in samenwerking met de advocatuur en vertoonden we de film 'Offline' van Peter Monsaert aangevuld met een nabespreking door de bemiddelaars. Ook werden quotes rond herstel opgehangen en werden extra boeken rond het thema in de bib en bezoekeruimte ter beschikking gesteld.

Deze themawEEK rond herstel was dit jaar nog vrij kleinschalig omdat we in eerste instantie enkel samenwerkten met collega's van de hulp- en dienstverlening. In 2019 willen we het concept verder opentrekken en ook de penitentiair beambten en leden van de psychosociale dienst betrekken.

Verder zijn we trots op onze realisaties mbt het herstelfonds. In 2018 Startte deze werking opnieuw op binnen de gevangenis van Oudenaarde na

een periode on-hold in 2016-2017. Concreet gingen vijf mannen binnen de muren aan de slag en één buiten de muren. We hopen voor al onze Oost-Vlaamse gevangenen op een verdere groei van de werking van het herstelfonds in 2019. Zo gaat in het voorjaar van 2019 het herstelfonds van start in de gevangenis van Beveren en voorzien we in Gent en Dendermonde een ruime bekendmaking bij gedetineerden en partners.

Quote: Week van herstel:

"Wat herstelt,
is meestal beter"

in plaats van
Ik Ben Beschadigd
Ik Ben gekwetst
Ik heb Bindingsangst
Zeg
Ik Ben aan het herstellen
Ik Ben mezelf aan het
Herpakken
Ik Begin met een schone Lei
positiviteit Begint By jezelf
praat niet over
Alles wat fout Loopt
praat over wat je
Kan Doen om het
Beter te maken
en wat je kracht geeft
Want
positiviteit Begint By jezelf.
zo overwin je ~~alles~~
meer kracht en herstel en zelfverbouwen.
* week van herstel *

STUURGROEP

Van verwijten naar begrijpen

Jan VERPLAETSE
(UGent)

'Filosofie' was de hoofddreden waarom ik 'ja' zei op de vraag van Moderator Oost-Vlaanderen om de nieuwe stuurgroepvoorzitter te worden. Van een moraalfilosoof kan je zo iets verwachten. Mijn engagement was inderdaad niet te wijten aan ervaringen met misdrijven, daders of met "justitie", maar ging terug op een filosofisch inzicht dat je vindt in mijn boek 'Zonder vrije wil' (2011).

"Heel kort door de bocht komt dat inzicht hierop neer: er zijn geen redelijke gronden om mensen verwijten te maken, of omgekeerd, om mensen te loven voor hun prestaties. Mensen verdienen geen lof of blaam voor hun goede of slechte handelingen. Niemand is moreel verantwoordelijk en niemand heeft schuld."

Om dit te zijn of te hebben, heb je een vrije wil nodig, maar die bestaat niet. Hoe ik tot die conclusie kwam, dat leg je niet op een A4-tje uit, maar nu al is duidelijk dat dit inzicht vloekt met ons huidige schuldstrafrecht. *Nullum crimen sine culpa*. Zonder

schuld is er geen misdrijf. Daarom straffen we geen minderjarigen en gestoorde daders, maar krijgen toerekeningsvatbare daders de volle laag. Schuld baant de weg naar vergelding en repressie. Voor mij was dit geen acceptabele piste.

Slachtoffers die daders begrijpen in plaats van verwijten of een samenleving die nadenkt over humane maatregelen in plaats van nutteloze straffen; is zo iets wel mogelijk? Op zoek naar een antwoord kwam ik bij herstelrecht uit en bij Moderator terecht. Overigens, met weinig voorkennis. Groot was mijn verbazing toen ik hun handboek las, *Waarom? Slachtoffer-dader bemiddeling in Vlaanderen* (Garant, 2005), waarin 'verantwoording opnemen' niet minder dan elf keer herhaald wordt. In dezelfde publicatie heeft men het verder over het belang van schuld, van spijt en van het besef van vrije keuze; allemaal noties waarmee ik het filosofisch moeilijk heb. Was herstelrecht wel het alternatief dat ik zocht? Een Gentse collega had mij gewaarschuwd. "Onder die herstelgedachte steekt een religieuze, zo niet christelijke agenda. Vroeg of laat komt die wel aan de oppervlakte, Jan!"

Na twee jaar heb ik weinig van die verborgen agenda gemerkt. Wat me blijft zijn niet de

theoretische tegenstrijdigheden, maar inzichten die perfect verenigbaar zijn met de filosofie die ik graag verdedig. Eén van die gedeelde inzichten is de overstap van verwijten naar begrijpen, van een normatief naar een causaal perspectief. In een bemiddelingscontext maken de partijen kennis met een andere kijk op het conflict en de andere partij. In plaats van een normatieve kijk die polariseert en demoniseert, en bijgevolg het conflict voedt, nemen zij een causaal perspectief in dat zoekt naar de oorzaken van en de uitweg uit het conflict. Wie deze oorzaken begrijpt wordt milder in zijn oordeel over de andere. Je ziet uiteindelijk in dat mensen nooit de volle vrijheid hebben om regels en normen na te leven, hoewel de samenleving dit op harde toon weliswaar van hen eist. Je begrijpt ook dat dader en slachtoffer inwisselbare rollen zijn. Het toeval besliste aan welke kant je je bevindt. Je ziet het menselijke in wat aanvankelijk onmenselijk was.

Twee ervaringen illustreren die perspectiefverschuiving. Als stuurgroepvoorzitter ging ik op bezoek bij verschillende probatiewettelijke commissies om te zien welke kansen herstelrecht in die fase biedt. Op één van die zittingen hoorde ik het volgende dialoogje tussen voorzitter en probant. Het dispuut ging over de opgelegde voorwaarde om een urinetest af

te leveren. De probant had dit niet gedaan. Hij had geen geld, zo zei hij. De voorzitter wierp hem voor de voeten: "Ik begrijp niet dat je geen urinetests wou of kon betalen. Je kon wel drugs kopen". Beschaamd keek de probant naar zijn schoenen. Hij kon niets tegen deze beschuldiging inbrengen. De voorzitter ging verder met dit normatieve perspectief: "Mocht ik deze kans krijgen, ik zou op alle mogelijke manieren tonen dat ik die kans waard was." De probant vond het welletjes en veranderde van kijk. Na een korte stilte beet hij van zich af: "Daarom zit jij ook daar en ik hier." Verrast door deze simpele waarheid wist de altijd zo gevatte voorzitter even niet hoe te repliceren. De probant had gelijk. Je kiest je eigen zwakheden niet.

Het tweede voorbeeld komt uit de rijke getuigenis van Annemie Van Camp die in gesprek ging met Ivan, de moordenaar van haar broer Robert. Een toenadering die haar eigen zus notabene onbegrijpelijk en schokkend vond. Vele elementen van dit verhaal zijn blijven hangen. Ik pik er eentje uit dat goed aansluit bij die perspectiefverschuiving. Zo bleef Annemie er lang van overtuigd dat de moordenaar met voorbedachten rade te werk ging. Hij had alles piekfijn voorbereid om zijn liefdesrivaal uit de weg te ruimen. Dit uitgekiende plan vergroot de comfortabele afstand tussen dader en slachtoffer. Echter, na gesprekken met Ivan wordt het duidelijk dat er helemaal geen plan was. Toeval zorgde ervoor dat Ivan Robert doodde, maar het kon evengoed andersom zijn geweest. Dat inzicht van inwisselbaarheid van dader en slachtoffer nam bij Annemie veel kwaadheid weg. Er

ontstond ruimte voor een nieuwe houding tegenover het misdrijf.

Deze perspectiefwissel - van verwijten naar begrijpen - lijkt me een vast onderdeel van slachtoffer-daderbemiddeling. Zelfs al is de filosofische overlap met deze methodiek niet 100%, dit gedeelde punt laat me toe om mee te helpen nadenken over de vele uitdagingen waarvoor het herstelrecht staat. Een van die vraagstukken is: hoe kan je slachtoffers of hun nabestaanden beter motiveren om voor deze bemiddeling te kiezen? Voor daders is de beloning van bemiddeling groter dan voor slachtoffers. Slachtoffers hebben meer te verliezen. De winsten voor de dader zijn, psychologisch gezien, duidelijker. Hoe kun je die balans evenwichtiger maken? Welk extra voordeel kan je het slachtoffer aanreiken? 'Filosofie?', hoor ik sommigen, wat spottend, suggereren. Ik weet dat dit geen ernstige optie is.

"Slachtoffers die daders begrijpen in plaats van verwijten of een samenleving die nadenkt over humane maatregelen in plaats van nutteloze straffen; is zoiets wel mogelijk? Op zoek naar een antwoord kwam ik bij herstelrecht uit en bij Moderator terecht."

"Groot was mijn verbazing toen ik hun handboek las, *Waarom? Slachtoffer-dader bemiddeling in Vlaanderen* waarin 'verantwoording opnemen' niet minder dan elf keer herhaald wordt. In dezelfde publicatie heeft men het verder over het belang van schuld, van spijt en van het besef van vrije keuze; allemaal noties waarmee ik het filosofisch moeilijk heb."

"Een van die vraagstukken is: hoe kan je slachtoffers of hun nabestaanden beter motiveren om voor deze bemiddeling te kiezen? Voor daders is de beloning van bemiddeling groter dan voor slachtoffers."

DETENTIEHUIZEN

De Huizen

Jinmei DERIEMAERKER
(Moderator)

Lezing 'De Huizen on
tour'

*Jinmei beschrijft hoe herstel voor
alle betrokken partijen mogelijk
wordt in een detentiehuis.*

HERSTEL

Wanneer zoiets ingrijpends als een misdrijf gebeurt, dan heeft dat een impact. Niet alleen op de dader en zijn familie, maar ook op het slachtoffer, zijn omgeving, en eigenlijk zelfs op een hele maatschappij. Het huidige systeem probeert hierop een antwoord te bieden door de dader te straffen, op te sluiten. De hoofdfocus ligt dan ook op het feit dat de dader iets negatiefs verdient. We gaan er hierbij vanuit dat zij uit dat negatieve zullen leren. We geloven echter al lang niet meer dat onze kinderen niet meer stout zullen zijn door ze enkel in de hoek te zetten en ze te laten nadenken over wat ze hebben gedaan. Dus waarom blijven we in de huidige strafuitvoering er dan vanuit gaan dat het probleem zich vanzelf wel oplost als we daders gewoon voor lange tijd van de maatschappij afzonderen? Nu, dat er een maatschappelijke reactie moet komen is vanzelfsprekend. Maar slachtoffers en daders hebben veel meer nodig dan een **straf** alleen. En een samenleving ook.

Met de komst van de detentiehuisen wordt de klemtoon anders gelegd en

krijgt strafuitvoering eindelijk een meer herstelgerichte focus, waarbij opnieuw meer aandacht komt voor de noden van het slachtoffer en de samenleving, maar evenzeer voor het welzijn van gedetineerden en hun familie. Wij willen zeker niet beweren dat hier vandaag geen aandacht voor is, maar we stellen jammerlijk vast dat dit nog altijd ondergeschikt is aan de kerntaak van een gevangenis: beveiliging en bestraffing. De structuur van de huidige gevangenissen, maar ook de cultuur die er al jarenlang leeft, zorgen voor heel wat praktische belemmeringen om hierin fundamenteel iets te kunnen veranderen. Detentiehuisen kunnen dit volgens ons wel.

GEDETINEERDE

In eerste instantie door meer in te zetten op het welzijn van gedetineerden. Want hoe willen we dat gedetineerden als mens buitenstappen als hen in de gevangenis elk aspect van hun mens-zijn wordt ontnomen? In detentiehuisen is er ruimte om individueel met gedetineerden aan de slag te gaan. Door hen zelf te laten aangeven wat ze nodig hebben en belangrijk vinden, kan hulp- en dienstverlening meer persoonlijk op hen worden afgestemd. Ze worden hierbij bovendien opnieuw aangesproken op hun

verantwoordelijkheden, doordat hen zelf opnieuw dingen in handen worden gegeven in plaats dat alles voor hen wordt beslist en gedaan. Kortom worden hen opnieuw kansen geboden om hun talenten en kwaliteiten te ontdekken en te ontwikkelen, zich te ontplooiën en hun tijd zinvol in te vullen. Al deze aspecten kunnen er volgens ons voor zorgen dat gedetineerden zich mentaal opnieuw vrijer voelen, ondanks het feit dat zij fysiek opgesloten zitten. Dat is voor ons niet alleen de kern van herstel, maar ook de kern van een re-integratie met kans op slagen.

SAMENLEVING

Ten tweede ligt de focus bij detentiehuisen zeer sterk op de link met de samenleving. We spreken namelijk over kleine woonunits in de samenleving in plaats van gigantische gevangenissen daarbuiten. Dit biedt kansen voor zowel gedetineerden als de samenleving om opnieuw betrokken te zijn op elkaar. Mensen gaan er vaak onterecht van uit dat alle gedetineerden psychopaten uit de Amerikaanse films zijn. Eerder dan te willen zien dat het evengoed hun leuke buurman had kunnen zijn die even verdwaald is geraakt.

Door de afstand tussen die twee letterlijk te verkleinen, kunnen burgers meer zicht krijgen op gedetineerden, en voornamelijk op de mens die hij daarnaast is: een vader, een harde werker, een fantastische voetballer, de grappenmaker op familiefeesten.

Tegelijkertijd kunnen ook gedetineerden opnieuw meer voeling krijgen met de samenleving en al van bij

aanvang van hun detentie iets voor de maatschappij betekenen, een maatschappij waarin ze zich misschien nooit volledig opgenomen hebben gevoeld of zich ooit tegen hebben verzet.

Doordat hier ook al van bij aanvang van detentie wordt op ingezet, en hier niet mee wordt gewacht tot aan het einde van de straf, kan dit daders meer kans op slagen geven wanneer ze de gevangenis verlaten. Wij geloven dan ook dat de idee achter de detentiehuisen ook veel voor slachtoffers kan betekenen: de meest gehoorde wens van slachtoffers die ik als bemiddelaar heb gehoord is niet per se dat hun dader hard wordt gestraft, maar wel dat ze het belangrijk vinden dat de feiten zich niet herhalen: dat 'm zich herpakt, het 'rechte pad kiest', dat hij geen nieuwe slachtoffers maakt.

SLACHTOFFERS

Wij zien dan ook kansen met betrekking tot herstel naar slachtoffers toe. Vanuit het huidige detentiesysteem wordt de klemtoon bijna alleen op dader gelegd en wordt het slachtoffer meer naar de achtergrond doorgeschoven, wat jammer is. Door een meer persoonlijke aanpak die detentiehuisen nastreven, maar ook door een bredere invulling van het leven binnen, zijn wij ervan overtuigd dat ook hier al van bij aanvang zal worden stilgestaan bij het slachtoffer en het binnenbrengen van dat slachtofferperspectief. Dit kan niet alleen bijdragen tot schuldinzicht bij daders, maar is ook enorm belangrijk naar erkenning voor slachtoffers. Door de kleinschaligheid wordt het bovendien voor slachtoffers

mogelijk om meer betrokken te zijn tijdens de strafuitvoering. En dat geldt ook voor familieleden en de context van gedetineerden. Want ook van bij het begin inzetten op die relaties vormt een essentiële stap richting een geslaagde re-integratie en herstel.

HUIZEN ON TOUR is een gespreksavond door vzw De Huizen rond een toekomst- en oplossingsgerichte strafuitvoering, met muzikale omkadering door Marijn Devalck & co.

Marijn Devalck brengt jailsongs, o. a. van Johnny Cash. Niet zomaar, maar om zijn overtuiging dat we dringend werk moeten maken van een nieuw soort detentie in België, in de vorm van detentiehuisen, kracht bij te zetten. Muzikaal wordt hij bijgestaan door Eric De Wolf en Harry Vanbuel.

Marijn wordt op deze avond bijgestaan door een aantal sprekers, die elk vanuit hun achtergrond een blik werpen op deze detentiehuisen:

- Hans Claus, gevangenisdirecteur
- Jinmei Deriemaecker, moderator
- Dries Pattyn, Liga voor Mensenrechten (OV)
- Hannelore Volckaert, psychologe
- Helene De Vos, criminologe
- Sarah Holbrouck, architecte
- Stephen, ervaringsdeskundige
- Tania Ramoudt, Stichting voor morele bijstand aan gevangenen

Op het einde van de avond volgt er een gesprek met het publiek.

DETENTIEHUIZEN
Het zijn kleinschalige, geïntegreerde huisen waar op maat toegewerkt wordt naar re-integratie na een gevangenisstraf. Binnenkort openen de eerste detentiehuisen in België hun deuren.

SLOT

Ik wil graag afsluiten met aan te halen hoe fijn ik het vind om te zien hoe zoveel organisaties de handen in elkaar slaan om een invloed uit te oefenen op het huidige detentiesysteem en te streven naar een menselijkere, persoonlijker en een meer participatieve strafuitvoering. In de hoop detentie op die manier zinvoller en herstelgerichter te kunnen maken. En dat kan volgens ons alleen maar een win-win betekenen voor alle partijen.

GETUIGENIS

Gesprek met nabestaanden

Indrukken van een stagiaire

Jordi Timon BENNING,
stagiaire
Bemiddelingsdienst
Provincie Vlaams
Brabant

We kwamen aan bij een dicht en verlaten huis. De rolgordijnen waren toe en er kwam geen geluid naar buiten toen we aanbelden. Binnen voelde het leeg en verlaten, ondanks de personen die tegenover ons aan tafel zaten. Het verdriet en gemis waren duidelijk aanwezig. In de rode ogen van de weduwe, de stilte van de zoon en de zorgzaamheid van de zussen.

Het gesprek voelde voor mij erg aftastend aan. Je wilt een boodschap overbrengen, luisteren naar de boodschap van de ander en dat beide op een respectvolle, tactvolle wijze. Je komt hier met een doel, een geplande opdracht, en je merkt dat die enigszins wegwaait in het verdriet dat aanwezig is. De drang om over het voorval te praten was merkbaar, zowel bij de weduwe als haar dochters, en de opdracht die voor je ligt wordt even 'on hold' gezet. Je bent op dat moment niets meer dan een luisterend oor. Een kanaal via welk de weduwe haar verdriet en trauma kan wegpraten. Ik vroeg me af hoe

vaak ze dit verhaal al had verteld en kon me voorstellen dat ze dit al talloze malen had gedaan. En nog bestond er deze drang om het er over te hebben. Het laat zien hoe diep het verdriet gaat, hoe groot het gemis voor haar is.

Het luisteren gebeurde erg respectvol. Afstandelijk meeleven zou je het kunnen noemen; je blijft immers een professional en geen buur of familielid. Dan weer voorzichtig het gesprek terugvoeren naar de bemiddeling, met vragen als 'ziet u het zitten om de veroorzaker van uw man zijn dood te zien?'. Niet zo letterlijk als hier uiteraard, maar het is in feite wel wat er gevraagd wordt. Daarin kon je merken dat de aanwezigheid van haar kinderen de weduwe erg steunde. Het zijn zware, beladen vragen.

Nochtans stemde ze er mee in om het gesprek met de veroorzaker en zijn vrouw aan te gaan, evenals haar kinderen dat deden. Vragen als 'waarom hebben jullie geen kaartje gestuurd?' en 'hoe hebben zij het ervaren?' kwamen naar voren. Het beloofd een intens gesprek te worden. Eén die veel kan opleveren voor de partijen.

Wat ik meeneem uit het gesprek is de aandacht die er bestond voor het slachtoffer. Aandacht voor het verhaal dat verteld wordt, voor de gevoelens en emoties die getoond worden, de vragen die gesteld worden. Onvoorwaardelijke acceptatie voor de ervaring is iets dat we meekregen vanuit school en dat zag ik hier duidelijk naar voren komen. Het draait in het bemiddelingsproces om de partijen zelf, om hun ervaringen en belevingen van het

gebeuren. Daar dient de aandacht naar uit te gaan, en aan hun dient de zorg besteed te worden.

Het kan soms erg lastig zijn om de emoties te zien en jezelf niet te laten meeslepen in het verdriet van de ander. Een belangrijke oefening is om de balans tussen jouw eigen persoon en de indrukken die bij je binnen komen te bewaren.

En dit allemaal met respect, aandacht en zorg.

"Binnen voelde het leeg en verlaten, ondanks de personen die tegenover ons aan tafel zaten."

Vergelijking met 2017:

Aanvragen: - 5%

Opgenomen aanvragen: -4%

Eff bemiddelingsdossiers: +10%

	Antwerpen	Mechelen	Turnhout	Hasselt	Tongeren	Dendermonde	Gent	Oudenaarde	Brussel	Halle-Vilvoorde	Leuven	Brugge	Ieper	Kortrijk	Veurne	Totaal
Aanvragen	206	148	203	111	166	172	67	43	25	89	218	147	57	95	14	1761
Opgenomen	175	140	196	100	163	127	51	33	24	84	211	96	37	57	9	1503
Sepot	7	3	2	53	108	2	3	2	1	4	2	21	5	11	3	227
Opsporingsonderzoek	113	109	113	25	39	54	11	10	15	69	165	46	20	35	5	829
Gerechtelijk onderzoek	29	13	20	3	14	23	7	2	1	6	10	3	7	4	-	142
Eerste aanleg	1	1	-	3	-	2	3	-	1	-	2	-	-	-	-	13
Hof van Beroep	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1	-	-	4
Strafuitvoering	22	11	57	13	2	46	25	19	5	4	29	23	3	7	1	267
Buitenstrafrechtelijk	3	3	3	3	-	-	1	-	1	1	3	2	1	-	-	21
Totaal aantal geïnformeerde slachtoffers in de opgenomen aanvragen	252	228	305	182	205	231	99	97	44	128	375	180	72	79	11	2488
Aantal slachtoffers die interesse hadden in het bemiddelingsaanbod	154	112	140	74	121	86	43	24	21	56	168	95	31	41	9	1175
Totaal aantal geïnformeerde daders in de opgenomen aanvragen	179	158	173	118	184	148	56	35	31	98	260	131	45	60	14	1690
Aantal daders die interesse hadden in het bemiddelingsaanbod	133	89	131	85	139	110	48	28	16	47	159	96	34	44	7	1166
Bemiddelingsdossiers	132	82	131	76	120	102	60	31	17	29	142	96	27	35	6	1086
Effectieve bemiddelingsdossiers (info-uitwisseling tussen partijen)	89	72	108	61	111	67	42	30	16	17	113	74	21	25	3	849
Aantal afgesloten bemiddelingsdossiers	116	76	124	75	137	121	54	59	17	33	148	73	29	49	9	1120
Face-to-face-bemiddeling (minstens 1 gezamenlijk gesprek)	29	10	20	18	26	21	11	22	3	9	48	13	11	16	-	257
Aantal afgesloten bemiddelingsdossiers met overeenkomst	15	16	25	9	35	10	1	8	3	3	28	4	5	10	1	173
Aantal bemiddelingsdossiers nog hangende op 31/12/2018	50	17	41	20	3	38	21	19	5	6	15	35	3	7	-	280

UITNODIGING 20 JAAR MODERATOR

Where do we meet?

20

1-1

VRIJ 07.06.2019
10:00 - 16:30
HAL 5 | LEUVEN

kunstenaar **Koenraad Tincl**, zoon van een collaborerende vader en advocaat **Simon Gronowski**, overlevende van de Shoah, getuigen over hun bijzondere vriendschap

theatermaker **Johan Petit** (Martha Tentatief) vertelt een persoonlijk verhaal over vriendschap en haat

maar ook o.a.: muziek van **Steven De Bruyn** en **Tsubasa Hori**, boekvoorstelling met **Sabine Cocquyt**: 'Het spijt mij. Over bemiddeling na een verkeersongeval', auteur **Inge Schilperoord** (Muidhond), artistiek collectief **Barranja** en 3 inspirerende ontmoetingen van mensen die elkaar voor het eerst ontmoeten op het podium en samen op zoek gaan naar waar hun werelden elkaar ontmoeten

inschrijven voor 25 mei 2019:
www.moderator.be/20-jaar-moderator

kostprijs: 20 euro (incl. lunch)
vanaf 16:30u: receptie

**20 JAAR
MODERATOR
SUGGNOMÈ**

**20 JAAR
ONTMOETEN**

Moderator vzw
Forum voor herstelrecht en bemiddeling